

Αθήνα, 8 Ιουλίου 2020

Προς:

Κα Λίνα Μενδώνη Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού

Κο Ιωάννη Βρούτση, Υπουργό Εργασίας

Κα. Νίκη Κεραμέως, Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων

Θέμα: «Στήριξη του θεάτρου και των παραστατικών τεχνών για νεαρές ηλικίες, που πλήττεται βαρέως από την υγειονομική κρίση καθώς και από τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση της πανδημίας του COVID-19».

Αξιότιμοι κ.κ. Υπουργοί,

Με την παρούσα επιστολή θα θέλαμε να επιστήσουμε την προσοχή σας στο θέατρο¹ και τις παραστατικές τέχνες για νεαρές ηλικίες (βρέφη, νήπια, παιδιά και εφήβους), και γενικότερα στην πρόσβαση του κοινού αυτού στην τέχνη και την καλλιτεχνική δημιουργία, και να ζητήσουμε τη συνδρομή σας, καθώς ο τομέας αυτός έχει τέτοιες ιδιαιτερότητες που τον καθιστούν ακόμα πιο ευάλωτο και ιδιαίτερος πληττόμενο μέσα στις πρωτόγνωρες και εξαιρετικά δύσκολες καταστάσεις που αντιμετωπίζουμε στο πλαίσιο της πανδημίας.

Σε αντίθεση με άλλες χώρες, η Ελλάδα εξαιρεί συστηματικά τη στήριξη προς το θέατρο για νεαρό κοινό, αλλά και τη στήριξη σε άλλες πολιτιστικές δράσεις που αφορούν αυτές τις ηλικίες. Δε διαθέτει κονδύλια και δε δίνει επιχορηγήσεις που να αποσκοπούν στη στήριξη θεατρικών παραγωγών, με αποτέλεσμα οι ίδιοι οι συντελεστές να γίνονται συχνά οι παραγωγοί του έργου τους και να δουλεύουν συνεχώς κάτω από αντίξοες συνθήκες.

Δεν υπάρχει ειδική επιτροπή που να εξετάζει επί της ουσίας προτάσεις βρεφικού/νηπιακού, παιδικού, εφηβικού θεάτρου αλλά ούτε και πρωτότυπα συγγραφικά κείμενα με αποτέλεσμα η επιβίωση μιας παράστασης να εξαρτάται αποκλειστικά από την εμπορική της απήχηση, η

---

¹ Με τον όρο «θέατρο» αναφερόμαστε σε όλα τα διαφορετικά είδη παραστάσεων που απευθύνονται σε νεαρές ηλικίες (θεατρικές παραστάσεις, παραστάσεις κουκλοθεάτρου, παραστάσεις καραγκιόζη, βουβό θέατρο, κ.λ.π.)

οποία με τη σειρά της συχνά κρίνεται όχι από την ποιότητα, αλλά από τους όρους του προωθητικού «παιχνιδιού» και της διαφήμισης.

Στην Ελλάδα, το θέατρο για νεαρό κοινό αντιμετωπίζεται ως υποδεέστερο είδος και οι φιλότιμες προσπάθειες, η αγάπη και το όραμα των ίδιων των δημιουργών δεν επαρκούν για να αντισταθμίσουν τις χρόνιες ελλείψεις και να διορθώσουν τις συνέπειές τους.

Επιπλέον, και πέρα των όσων επιγραμματικά αναφέρθηκαν, υπό τις παρούσες συνθήκες, δε γνωρίζουμε πότε και πώς θα επαναλειτουργήσουν τα θέατρα, δε γνωρίζουμε πότε και πως τα σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης θα επανεκκινήσουν τις επισκέψεις τους στα θέατρα, δε γνωρίζουμε πότε και πώς τα σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης θα αρχίσουν να δέχονται ξανά θεατρικές παραστάσεις και καλλιτεχνικές δράσεις στο χώρο τους.

Ακόμη όμως κι αν αυτό συμβεί, η εγγύτητα που είναι απαραίτητη στο θέατρο γι' αυτές τις ηλικίες, δε θα υπάρχει. Για τα παιδιά, η επαφή, η επικοινωνία, και η αμεσότητα με τη σκηνή και τους ηθοποιούς είναι πολύ σημαντική για να βιώσουν τη θεατρική εμπειρία, και αναλόγως με το συγκεκριμένο ηλικιακό κοινό στο οποίο απευθύνεται μία παράσταση, η απαίτηση αυτή μεγαλώνει, όπως στην περίπτωση του θεάτρου για πολύ νεαρές ηλικίες (0 έως 6 χρονών). Για να ενδυναμωθεί δε αυτή η επαφή του παιδιού με το θέατρο, ισχύει η πρόβλεψη από τους ίδιους τους δημιουργούς για περιορισμένο αριθμό θεατών (max 50 θεατές συνήθως). Έτσι ενισχύεται η βιωματική επαφή του παιδιού με το θέατρο αλλά, από την άλλη, η ίδια η οικονομική επιβίωσή τους καθίσταται δύσκολη.

Αν σε όλα τα παραπάνω προστεθούν τα έκτακτα υγειονομικά μέτρα που αφορούν στη μειωμένη χωρητικότητα και τις αποστάσεις, ο αριθμός των ατόμων που θα μπορεί πλέον να παρακολουθήσει μια παράσταση θα μειωθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε οι παραστάσεις αυτές, που, επιπλέον στερούνται επιχορηγήσεων στην Ελλάδα, θα είναι καθ' ολοκληρίαν μη βιώσιμες.

Ωστόσο, μέχρι στιγμής, δεν έχουν ανακοινωθεί μέτρα ενίσχυσης για το θέατρο που αφορούν στο νεαρό κοινό. Άραγε, στην Ελλάδα, εξακολουθεί να αποτελεί υποδεέστερο είδος και αυτός είναι ο λόγος που δεν στηρίζεται από την ελληνική κυβέρνηση; Ο διαχωρισμός από το θέατρο των ενηλίκων το υποβιβάζει και το αντιμετωπίζει ως είδος που δεν έχει τις ίδιες ανάγκες με το θέατρο για ενηλίκους, και ως μία τέχνη που δεν αποσκοπεί σε μία αντίστοιχη ποιότητα.

Ολοκληρώνοντας, θα θέλαμε να υπογραμμίσουμε ότι, ακόμα και στην περίπτωση της άρσης όλων των μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης, θα χρειαστούν τουλάχιστον τέσσερις με πέντε μήνες για να «συνέλθουν» οι σκηνές, και το θέατρο για νεαρό κοινό, ουσιαστικά θα επαναλειτουργήσει με κανονικούς ρυθμούς από το Φθινόπωρο του 2021 και μετά.

Κατόπιν όλων των παραπάνω ζητούμε: ειδικά μέτρα στήριξης για το θέατρο για νεαρό κοινό αλλά και ριζική αναδιαμόρφωση της πρακτικής που ισχύει σε σχέση με το γενικό πλαίσιο στήριξης του θεάτρου για νεαρές ηλικίες στην Ελλάδα.

- **Την επιδότηση των εισιτηρίων** για τις κενές θέσεις, εφόσον επαναλειτουργήσουν τα κλειστά θέατρα από το Φθινόπωρο.
- **Την ανάληψη από το κράτος των εξόδων** απολύμανσης και υγειονομικής προστασίας (μάσκες, αντισηπτικά κ.λ.π.) εφόσον η χρήση τους κριθεί απαραίτητη.
- **Τη χορήγηση επιδόματος ανεργίας**, ακόμα και αν δεν πληρούν τις προϋποθέσεις, στους καλλιτέχνες οι οποίοι συστηματικά δραστηριοποιούνται στο χώρο του θεάτρου για πολύ νεαρές ηλικίες, παιδιά και εφήβους και οι οποίοι δεν θα μπορέσουν να εργαστούν την επόμενη χρονιά εξαιτίας των περιοριστικών μέτρων.
- **Την άμεση πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την παραγωγή θεατρικών παραστάσεων για νεαρό κοινό** από φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή θεατρικών παραστάσεων (συμπεριλαμβανομένων και των ΑΜΚΕ), οι οποίοι επλήγησαν από τα μέτρα για την αποτροπή εξάπλωσης του COVID-19.
- **Την επαναφορά του θεσμού των επιχορηγήσεων και για τις παραστάσεις θεάτρου για νεαρό κοινό**, οι οποίες τα τελευταία χρόνια έχουν αποκλειστεί από τις επιχορηγήσεις, **και την άμεση εξαγγελία προκηρύξεων για επιχορηγήσεις** που να απευθύνονται αποκλειστικά για παραστάσεις για νεαρές ηλικίες. Ζητούμε, επίσης, την απάλειψη του όρου των ισολογισμών προηγούμενων ετών, ούτως ώστε η αξιολόγηση να γίνεται βάσει της καλλιτεχνικής πρότασης και ενός συνοδευτικού φακέλου, σχετικού με την προγενέστερη δραστηριότητα της ομάδας (στοιχεία από παλαιότερες παραγωγές, βιογραφικά συντελεστών κλπ.).
- **Την αύξηση των κονδυλίων για τον πολιτισμό, καθώς και τη δημιουργία νέων χρηματοδοτήσεων που να απευθύνονται και στο νεαρό κοινό, τόσο για παραγωγές όσο και για δράσεις.** Η έλλειψη ικανών χρηματοδοτήσεων διαλύει τις εργασιακές σχέσεις και θίγει τα εργατικά δικαιώματα, δεδομένου ότι οι παραγωγές δεν μπορούν να αυτοχρηματοδοτηθούν στο βαθμό που απαιτείται, και ταυτοχρόνως το θέατρο που απευθύνεται στο νεαρό κοινό εξωθείται συστηματικά και αποκλειστικά στη βάση της εμπορικότητας.

Οι καλλιτέχνες απαιτούμε το δικαίωμα των νέων όλων των ηλικιών στην πρόσβαση στο θέατρο και στην τέχνη, και ζητούμε από το κράτος να μας στηρίξει σε αυτή την κρίσιμη καμπή

που τα παιδιά κάθε ηλικίας κινδυνεύουν από τη συνεχώς αυξανόμενη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, που καταστρέφει τη δημιουργικότητά τους.

Η τέχνη είναι δικαίωμα όλων των νέων ανθρώπων και αποτελεί ένα τρόπο αποκατάστασης από τις επιπτώσεις της κρίσης. Το θέατρο δε, διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στην ψυχολογική ανασυγκρότηση των πληθυσμών, των οικογενειών, του δεσμού γονέα-παιδιού, του δεσμού μεταξύ των ανθρώπων, του δεσμού με το σώμα, του δεσμού με τη φύση.

Για όλους τους παραπάνω λόγους ζητούμε να ληφθούν το γρηγορότερο τα απαιτούμενα μέτρα, ούτως ώστε οι νέοι να μην αποκλειστούν για μεγάλο διάστημα από τις τέχνες, και ειδικά τις παραστατικές, και να μη διανύσουν μία χρονιά χωρίς πολιτιστικά δρώμενα. Λέμε «ναι» στην «πολιτιστική υγεία»² και καλούμε την κυβέρνηση να υποστηρίξει το έργο μας και να μας βοηθήσει να διαδραματίσουμε το ρόλο μας στην ανάπτυξη και εξέλιξη της παιδικής ηλικίας. Παράλληλα ζητάμε να υπάρξει μέριμνα για όλους τους καλλιτέχνες που δραστηριοποιούνται με νέους ανθρώπους και κινδυνεύουν να μείνουν άνεργοι τουλάχιστον έως το τέλος του 2020.

Με εκτίμηση,

---

² Εθνική στρατηγική για την πολιτιστική υγεία. Προώθηση και διατήρηση της πολιτιστικής και καλλιτεχνικής αφύπνισης του παιδιού από τη γέννηση έως την ηλικία των 3 ετών στον σύνδεσμο με τον γονιό του», Σόφη Μαρινόπουλος, 80 σελίδες, 2019. Αυτή η έκθεση που ανατέθηκε από το γαλλικό κράτος υποστηρίζει συστάσεις για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των πολύ νεαρών παιδιών στον πολιτισμό, και εισάγει την έννοια της «πολιτιστικής υγείας»